

POLITICA SOCIALĂ ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Autor: **Ecaterina DARII**

Coordonator științific: **doc. conferențiar Ion Vangheli. UTM, catedra SSU**

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Politica socială include un set de politici care au drept scop protecția socială a cetățenilor și asigurarea bunăstării lor. Politica socială cuprinde o arie complexă și multidisciplinară de lucruri și fenomene. Ea folosește concepte și metode din economie, știința politică, sociologie, psihologie, management, filozofie și drept. Ea încorporează fenomene ce transcend acțiunile și politicile guvernamentale și au ca rezultat final, reducerea sărăciei și creșterea bunăstării la nivel individual, profesional, familial sau la nivelul colectivității. O asemenea abordare a politicii sociale este caracteristică Uniunii Europene, care prezintă drept exemplu de bază pentru Republica Moldova.*

Cuvinte cheie: *politica socială, Uniunea Europeană, Republica Moldova, reformă agrară, șomaj, conflict, piața muncii, calitatea muncii.*

Politica socială în Uniunea Europeană. În țările Uniunii Europene politica socială este formată dintr-un set de politici complementare, ce s-au dezvoltat și multiplicat pe parcursul timpului și care au devenit o parte indispensabilă a politicii de prosperitate a tuturor membrilor societății, bazele acesteia fiind înscrise chiar în Tratatul de la Roma (titlul III, partea a III-a – “Politici sociale”), unde erau prevăzute măsuri de ameliorare a condițiilor de viață și de muncă, armonizarea sistemelor sociale din diferite state membre. Pentru a realiza prevederile politicii sociale, statul se implică tot mai activ în viața economică și politica de repartizare a bunurilor societății, protejind anumite categorii ale populației. Aceste măsuri conduc la minimalizarea conflictelor și a diferențierii sociale.

Direcțiile de acțiune ale politicii sociale în Uniunea Europeană. Politica socială din Uniunea Europeană este bazată pe două priorități: gradul de ocupare al forței de muncă și calitatea muncii, acestea la rândul lor țin de dinamica pieții muncii și sfera profesională și fiind tratate împreună dispun de direcții comune de acțiune ce au în vedere:

- crearea de locuri de muncă mai multe și mai bune, cu scopul de a ridica rata generală de ocupare până la 70% și rata de ocupare în rândul femeilor până la 60%;
- anticiparea și managementul schimbării, precum și adaptarea la noul mediu de lucru (reprezentarea de o societate bazată pe cunoașterea și pe dezvoltarea tehnologică)-prin informarea corespunzătoare și eficientă atât a angajatorilor, cât și a angajaților în vederea ponderării flexibilității și siguranței unui loc de muncă;
- exploatarea oportunităților oferite de o societate bazată pe cunoaștere – prin promovarea învățării continue, a promovării de noi forme de organizare a muncii și creșterea șanselor de angajare a persoanelor cu handicap;
- promovarea mobilității forței de muncă, prin implementarea liberei circulații a forței de muncă și eliminarea obstacolelor geografice, prin dezvoltarea de mecanisme ce facilitează mobilitatea (inclusiv noile tehnologii);

Prioritatea referitoare la îmbunătățirea calității politicii sociale ca atare, este reprezentarea de măsuri ce au în vedere diverse domenii ale vieții sociale și este strâns corelată cu modul în care aceasta interacționează cu viața profesională.

Dintre direcțiile de acțiune adoptate pentru adresarea acestei nevoi se admite:

- modernizarea și îmbunătățirea protecției sociale, astfel încât să asigure indivizilor un venit sigur, să se realizeze securitatea pensiilor și crearea unor sisteme de pensii durabile, care să ducă la un sistem de sănătate performant;
- promovarea incluziunii sociale - ce are ca obiectiv prevenirea și ignorarea sărăciei, precum și promovarea participării întregii societăți în viața economică și socială;

- promovarea egalității de gen, prin promovarea participării femeilor la viața economică, științifică, socială, politică și civică;
- întărirea drepturilor fundamentale și combaterea discriminării, prin asigurarea dezvoltării și respectării drepturilor sociale fundamentale;

La aceste direcții de acțiune ce corespund unor priorități specifice se adaugă alte două linii de dezvoltare a politicii sociale, ce corespund dimensiunii extra-comunitare a acesteia: pregătirea în vederea extinderii Uniunii Europene și promovarea cooperării internaționale.

Concluzii pentru Republica Moldova. Evaluarea eficienței sistemului social european (în ce măsură se rezolvă problemele sociale, evoluția acestora, cu ce costuri, care sunt efectele secundare etc.) poate servi drept reper de bază pentru constituirea politicii sociale a Republicii Moldova. O prezentare succintă, dar deplină a evoluției istorice a politicii sociale în Uniunea Europeană devine importantă din punctul de vedere al devenirii acesteia ca exemplu pentru țara noastră, iar studiul asupra mecanismului de coordonare și corelație a politicii economice cu politica socială promovată de Uniunea Europeană se pare foarte actuală pentru guvernanții moldoveni.

Cunoașterea etapelor principale în evoluția construcției europene, precum și a mecanismului de corelație dintre domeniul economic și cel social permit unele concluzii importante pentru Republica Moldova. Evoluția politicii sociale comunitare poate fi un model demn de urmat, atît din considerentele efectului pozitiv a acestei politici, cît și pentru a nu repeta unele greșeli și confuzii comise în anumite perioade în Uniunea Europeană. Modelul poate deveni viabil în țara noastră doar în cazul preluării creative a acestuia, fiind luate în considerare realitățile și imperativele populației Republicii Moldova în perioada de tranziție la economia de piață.

Deja primele comunități europene atrag o atenție sporită aspectului agrar. În Republica Moldova urmează a fi continuată reforma agrară prin ridicarea nivelului de trai și a capacității de cumpărare a țăranilor, prin elaborarea unui set de garanții pentru achiziționarea și realizarea produselor agricole, prin elaborarea proiectelor de reînregistrare tehnică a gospodăriilor sătești, prin crearea și susținerea unui grup social de fermieri, capabil să definitiveze reforma agrară, prin micșorarea impozitelor și acordarea creditelor preferențiale. Extrem de importantă devine și problema reorientării și recalificării profesionale a populației rurale. Aceste măsuri, bine structurate și coordonate cu dezvoltarea industriei prelucrătoare, pot deveni o temelie a politicii sociale rurale. Numai concomitent cu aplicarea măsurilor economice în sectorul agrar pot să apară resurse reale și condiții de realizare a măsurilor sociale. Politica activă de redistribuire și reorientare a veniturilor dintr-un sector în altul nu are decît un efect temporar, iluzoriu și instabil, dacă politica socială nu este de primă importanță în stat (în corelație cu politica economică).

Pentru toți producătorii locali este extrem de importantă posibilitatea de vînzare a mărfurilor produse. Măsurile din acest domeniu ar conduce direct la deschiderea a noi locuri de muncă, la reutilizarea tehnică a întreprinderilor, la ridicarea atractivității noilor locuri de muncă prin îmbunătățirea condițiilor de lucru și mărirea salariilor. Toate împreună ar conduce la diminuarea problemelor sociale, la angajarea tinerilor în câmpul de muncă, la stoparea fluxului de resurse umane în străinătate și la regenerarea potențialului economic al țării. Crearea în Republica Moldova, după modelul european a “economiei de piață socială”, după părerea unor analiști, ar deveni reală în aproximativ zece ani de politică coordonată în domeniu. Pentru aceasta nu trebuie neglijat cadrul legislativ, favorabil pentru trecerea la economia de piață, precum și crearea unui climat investițional adecvat.

Pentru Republica Moldova rămîne importantă politica amplasării în câmpul de muncă a tinerilor specialiști, chiar dacă la moment există anumite condiții atenuante în domeniu. Lupta cu șomajul a devenit o realitate stridentă, deși aproximativ o treime din populația aptă de muncă se află peste hotarele țării. Este importantă elaborarea unei strategii clare în domeniu, asistată de îmbunătățirea climatului investițional și acordarea unor privilegii și facilități pentru crearea locurilor de muncă. În această direcție statul urmează a se implica mai activ în politica de orientare a investițiilor nu atît în jurul capitalei, cît în județele din nordul și sudul republicii. O politică regională bine coordonată ar fi în stare să diminueze tensiunea socială.

Un aspect ce nu trebuie neglijat este situația cetățenilor moldoveni plecați peste hotare. Statul urmează să ia un șir de măsuri, ce ar conduce la îmbunătățirea situației compatrioților noștri, chiar dacă majoritatea cetățenilor moldoveni au ajuns în străinătate în mod ilegal. Printre măsurile de prim ordin aici ar fi: recunoașterea diplomelor și certificatelor de studii moldovenești pe teritoriul altor țări, posibilitatea continuării studiilor peste hotare și facilitarea acestui proces, legiferarea aflării cetățenilor moldoveni pe teritoriul acestor țări, posibilitatea angajării la lucru în bază de contract și alte măsuri cu efect social, menite să apropie situația cetățeanului moldovean de cea a localnicilor.

Din surse consultante putem identifica, scopul și obiectivele principale din Republicii Moldova care includ:

- lichidarea obstacolelor în libera circulație a persoanelor.
- crearea politicilor eficiente în domeniul transportului, agricol și cel al pescuitului.
- elaborarea unei strategii în domeniul luptei împotriva somajului și deschiderea noilor locuri de muncă.
- întărirea coeziunii dintre domeniul economic și cel social.
- politica mediului înconjurător.
- implicarea activă în creșterea nivelului de protecție a sănătății.
- implicarea în domeniul învățământului și orientării profesionale.
- întărirea măsurilor legate de protecția și drepturile consumatorului.

Pentru realizarea eficientă a acestor scopuri, Republica Moldova trebuie să se bazeze pe modelul social european, care este agreabil și poate servi un bun atractor pentru propagarea ideii integrării europene în rîndul populației republicii, indiferent de apartenența etnică, lingvistică sau religioasă. Acest aspect, asistat de rezultatele reale de îndeplinire a condițiilor de preaderare, pot deveni un factor catalizator de consolidare cu populația Transnistriei și Gagauziei, pot deveni un factor unificator.

Bibliografie:

1. Statistici realizate de Institutul de Politici Publice din Republica Moldova, publicate pe site www.ipp.md
2. Statistici publicate pe site-ul www.gate.md
3. Strategia ocupării forței de muncă în Republica Moldova – Guvernul Republicii Moldova
4. Strutzescu Paul. Societatea civilă – promotor important al Cartei Sociale Europene // Carta Socială Europeană Revizuită în aplicare. – Chișinău, 2001. – P. 9-12
5. Социальная политика. – М., 1996. – P. 196
6. Monitorul ocupării forței de muncă în Europa. – București: Expert, 1996
7. Raport. Program de monitorizare și promovare a drepturilor social-economice “Cunoaște-ți drepturile”. – Chișinău: LADOM, 2000. Aprobare prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.736 din 24 iulie 2000